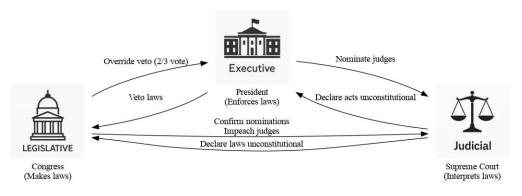
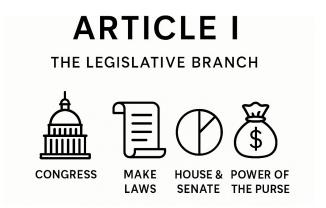
Hiến Pháp Hợp chúng quốc Hoa Kỳ

Văn bản đơn giản kèm đồ họa minh hoạ Ấn bản rút gọn bằng "ngôn ngữ dễ hiểu"

Checks and Balances

§ 1 Quốc hội

 Quyền làm luật liên bang thuộc về Quốc hội lưỡng viện: Thượng viện + Hạ viện.

§ 2 Hạ viện

- Đại biểu được cử tri mỗi bang bầu hai năm một lần.
- Điều kiện: 25 tuổi, công dân Mỹ ít nhất 7 năm, cư trú tại bang.
- Số ghế (và thuế trực thu) chia theo dân số; điều tra dân số mười năm/lần.
- Mỗi bang có ít nhất một Dân biểu.
- Thống đốc bang tổ chức bầu bổ khuyết khi ghế trống.
- Hạ viện bầu Chủ tịch (Speaker) và cán bộ; có quyền duy nhất khởi tố truất phế (impeachment).

§ 3 Thượng viện

- Mỗi bang có 2 Thượng nghị sĩ, nhiệm kỳ 6 năm; mỗi người 1 phiếu.
- Nhiệm kỳ chia 3 nhóm, khoảng 1/3 số ghế bầu lại 2 năm/lần (thống đốc có thể tạm bổ nhiệm khi Thượng viện nghỉ).
- Điều kiện: 30 tuổi, công dân 9 năm, cư trú tại bang.

- Phó tổng thống làm Chủ tịch Thượng viện, chỉ bỏ phiếu khi hòa; Thượng viện bầu cán bộ khác và Chủ tịch tạm quyền.
- Có quyền duy nhất xét xử luận tội; kết tội cần 2/3 phiếu; hình phạt chỉ giới hạn ở cách chức và cấm giữ chức liên bang.

§ 4 Bầu cử & Họp hành

- Luật bầu Quốc hội do lập pháp bang quy định, nhưng Quốc hội có thể sửa (trừ địa điểm họp Thượng viện).
- Quốc hội phải họp ít nhất một lần mỗi năm.

§ 5 Quy tắc nội bộ

Mỗi viện tự xét tư cách nghị sĩ, lập quy tắc, có thể kỷ luật hoặc khai trừ (2/3 phiếu), lưu biên bản, và không nghỉ quá 3 ngày nếu viện kia không thuận.

§ 6 Lương, đặc quyền, kiêm nhiệm

- Nghị sĩ hưởng lương từ Ngân khố Hoa Kỳ; miễn bắt (trừ trọng tội) trong kỳ họp và trên đường đi; phát ngôn trong nghị trường được miễn trách nhiệm.
- Không được giữ chức liên bang khác khi đương nhiệm, cũng không nhân chức mới hoặc tăng lương do mình đã biểu quyết.

§ 7 Quy trình lập luật

- Dự luật thu ngân sách khởi nguồn ở Hạ viện; Thượng viện có thể sửa.
- Đự luật thành luật khi Tổng thống ký, hoặc sau 10 ngày không ký mà
 Quốc hội vẫn họp; phủ quyết bị bác khi mỗi viện đạt phiếu.
- Nghị quyết chung hai viện cũng theo thủ tục ấy.

§ 8 Quyền của Quốc hội

• Đánh thuế & chi tiêu cho quốc phòng, phúc lợi chung (thuế suất đồng nhất).

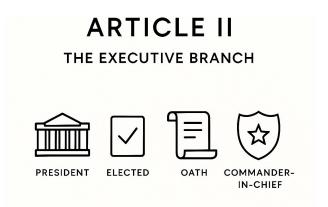
- Vay tiền; điều tiết thương mại liên bang, quốc tế, bộ lạc.
- Luật nhập tịch & phá sản; đúc tiền; đo lường; phạt làm tiền giả.
- Bưu điện & đường bưu chính; bản quyền & sáng chế; lập tòa án cấp dưới.
- Trừng trị hải tặc; tuyên chiến; cấp thư uỷ nhiệm tư chiến; quy tắc chiến lợi phẩm.
- Lập quân đội (ngân sách tối đa 2 năm); duy trì hải quân; điều lệ lực lượng.
- Gọi, tổ chức, vũ trang, điều khiển dân quân; bang giữ sĩ quan & huấn luyên khi dân quân phục vu liên bang.
- Quyền lập pháp độc quyền tại Đặc khu Columbia và lãnh thổ liên bang.
- Điều khoản "cần thiết & thích đáng" để thực thi mọi quyền trên.

§ 9 Giới hạn Quốc hội

- Không cấm buôn nô lệ trước 1808 (thuế nhập tối đa 10 USD/người).
- Lệnh habeas corpus chỉ đình chỉ khi nổi loạn hoặc xâm lăng.
- Cấm luật kết tội không xét xử, luật hồi tố, thuế trực thu không đều (đổi bởi Tu chính 16).
- Cấm thuế xuất khẩu; ưu tiên hải cảng; tiền quỹ chi chỉ theo luật & sổ sách công khai; cấm tước hiệu quý tộc và quà ngoại bang nếu không được phép.

§ 10 Giới hạn các bang

 Bang không được ký hiệp ước, đúc tiền, ra luật hồi tố, phá vỡ hợp đồng... • Không được tự đánh thuế nhập/xuất (trừ phí kiểm khảo tối thiểu), thu phí trọng tải, duy trì quân/chiến hạm thời bình, ký hiệp ước, hay tuyên chiến (trừ bị xâm lược hay nguy cấp) nếu Quốc hội chưa cho phép.

§ 1 Chức vụ Tổng thống

- Quyền hành pháp thuộc Tổng thống (nhiệm kỳ 4 năm) cùng Phó tổng thống.
- Mỗi bang chỉ định Đại cử tri bằng số Thượng nghị sĩ + Dân biểu; quan chức liên bang không làm Đại cử tri.
- Thủ tục Đại cử tri sửa bởi Tu chính 12.
- Quốc hội quy định ngày bầu nhất trí toàn quốc.
- Điều kiện: công dân gốc, 35 tuổi, cư trú Hoa Kỳ 14 năm.
- Phó tổng thống kế nhiệm khi Tổng thống bị cách, từ trần, từ chức, hay mất năng lực; Quốc hội có thể sắp thêm thứ tự kế nhiệm.
- Lương Tổng thống cố định; không nhận lợi lộc khác; tuyên thệ "giữ gìn, bảo vệ và bênh vực Hiến pháp".

§ 2 Quyền hạn

- Tổng tư lệnh quân đội và dân quân liên bang.
- Có thể yêu cầu bộ trưởng báo cáo; ân xá, giảm án (trừ bị truất phế).
- Với Thượng viện phê chuẩn: ký điều ước; bổ nhiệm đại sứ, thẩm phán, quan chức; lấp chỗ trống khi Thượng viện nghỉ.

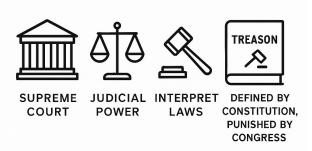
§ 3 Nghĩa vụ

- Đọc Thông điệp Liên bang hàng năm; đề xuất biện pháp.
- Có thể triệu tập hay hoãn Quốc hội khi khẩn cấp.
- Tiếp nhận công sứ; bảo đảm thi hành pháp luật; ký bổ nhiệm thư.

§ 4 Bãi nhiệm

• Tổng thống, Phó tổng thống, quan chức dân sự bị cách chức nếu luận tội và kết tội phản quốc, hối lộ hoặc tội nghiêm trọng khác.

ARTICLE III THE JUDICIAL BRANCH

§ 1 Toà án & Thẩm phán

 Quyền tư pháp giao cho Tối cao pháp viện và các toà cấp dưới do Quốc hội lập.

Thẩm phán giữ chức "khi có hạnh kiểm tốt"; lương không bị giảm.

§ 2 Thẩm quyền & Xét xử

- Bao gồm: vụ việc Hiến pháp, luật liên bang, hiệp ước; đại sứ; hàng hải; chính phủ Mỹ là bên; tranh chấp giữa các bang; kiện người khác bang, v.v.
- Tối cao pháp viện có thẩm quyền gốc với vụ đại sứ/bang; còn lại là phúc thẩm (theo luật Quốc hội).
- Tội liên bang xét bởi bồi thẩm đoàn tại bang xảy ra; ngoài ra địa điểm do Quốc hội ấn định.

§ 3 Tội phản quốc

- Định nghĩa: gây chiến chống Mỹ hoặc trợ địch.
- Kết tội phải có thú tội tại toà hoặc 2 nhân chứng cùng thấy hành vi công khai.

• Hình phạt do Quốc hội quy định; không liên luy dòng máu hay tịch thu vượt quá đời phạm nhân.

§ 1 Tín thác & Thừa nhận

 Bang phải công nhận hành vi, hồ sơ, phán quyết công khai của bang khác; Quốc hội quy định chứng cứ.

§ 2 Đặc quyền & Dẫn độ

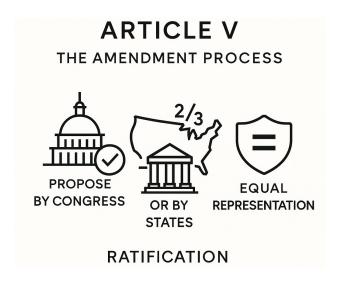
- Công dân được hưởng quyền cơ bản ở mọi bang.
- $\bullet\,$ Tội phạm bỏ trốn bị dẫn độ theo yêu cầu thống đốc.
- Điều về trả nô lệ bỏ trốn (vô hiệu sau Tu chính 13).

§ 3 Bang & Lãnh thổ mới

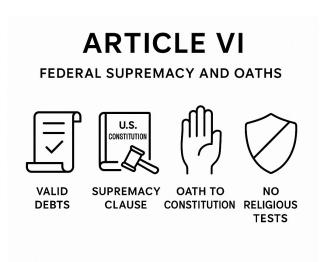
- Quốc hội kết nạp bang mới; không lập bang trong bang khác hay sáp nhập bang khi thiếu đồng ý của các nghị viện liên quan và Quốc hội.
- Quốc hội quản lý lãnh thổ và tài sản liên bang.

§ 4 Bảo đảm Cộng hoà

• Liên bang bảo đảm cho mỗi bang chính phủ cộng hoà, và bảo vệ chống xâm lăng, cũng như bạo loạn trong nước khi bang yêu cầu.

- $\bullet~$ Đề xuất sửa đổi: Quốc hội hoặc hội nghị do lập pháp bang yêu cầu.
- Phê chuẩn: $^{3}\!\!4$ lập pháp bang hoặc đại hội bang, theo chọn lựa Quốc hội.
- Hai giới hạn: (i) trước 1808 không sửa điều buôn nô lệ/thuế thân; (ii) bang không mất quyền bình đẳng ở Thượng viện nếu không đồng ý.

- Liên bang nhận nợ của Liên minh cũ.
- Hiến pháp, luật liên bang, hiệp ước là luật tối cao; thẩm phán bang phải tuân.
- Công chức liên bang & bang thề bảo vệ Hiến pháp.
- Không thử thách tôn giáo để giữ chức.

ARTICLE VII

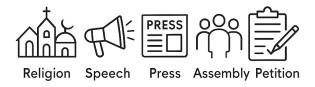
RATIFICATION OF THE CONSTITUTION

• Hiến pháp có hiệu lực khi 9/13 bang phê chuẩn.

CÁC TU CHÍNH ÁN (I – XXVII)

The First Amendment: Five Freedoms

I Tự do tôn giáo, ngôn luận, báo chí, hội họp hoà bình và kiến nghị.

THE SECOND AMENDMENT

RIGHT TO KEEP AND BEAR ARMS

II Quyền giữ và mang vũ khí nhằm duy trì dân quân có tổ chức.

THE THIRD AMENDMENT

No Quartering without Consent

III Không cho binh sĩ trú trong nhà dân thời bình nếu gia chủ không thuận.

The Fourth Amendment: Protection Against Unreasonsable Searches

IV Cấm khám xét, tịch thu vô cớ; lệnh khám cần lý do xác đáng.

THE FIFTH AMENDMENT: RIGHTS OF THE ACCUSED

Self-Incrimination

Due Process

Takings Clause

 ${f V}$ Đại bồi thẩm đoàn, cấm xử hai lần, cấm buộc tự buộc tội, thủ tục đúng đắn, bồi thường công bằng khi trưng thu.

THE SIXTH AMENDMENT

RIGHTS IN CRIMINAL TRIALS

VI Xét xử hình sự nhanh, công khai, tại địa phương; bồi thẩm đoàn vô tư; báo cáo tội danh; đối chất và gọi nhân chứng; quyền luật sư.

THE SEVENTH AMENDMENT

Jury Trial in Civil Cases

 ${\bf VII}$ Giữ quyền bồi thẩm đoàn trong vụ dân sự >20 USD; phán sự kiện của bồi thẩm không bị xét lại.

The Eighth Amendment

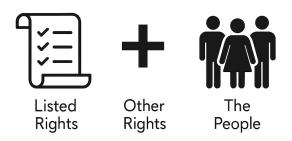
Limits on Punishment

VIII Không bảo lãnh hay phạt tiền quá mức; không hình phạt tàn nhẫn hay dị thường.

THE NINTH AMENDMENT

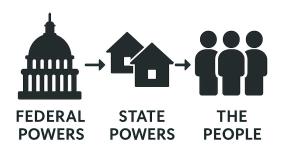
Protection of Unenumerated Rights

 ${\bf IX}$ Quyền không liệt kê vẫn thuộc về nhân dân.

THE TENTH AMENDMENT

Powers Reserved to the States and the People

 ${\bf X}$ Quyền không giao Liên bang, không cấm bang, thì dành cho bang hoặc dân.

THE ELEVENTH AMENDMENT

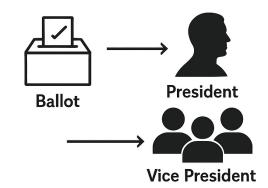
SOVEREIGN IMMUNITY OF STATES

 ${f XI}$ Toà liên bang không xử bang bị kiện bởi công dân bang khác hay nước ngoài.

THE TWELFTH AMENDMENT

Electoral Process for President and Vice President

 \mathbf{XII} Phiếu Đại cử tri tách rời cho Tổng thống và Phó tổng thống.

THE THIRTEENTH AMENDMENT

ABOLITION OF SLAVERY

XIII Xoá bỏ chế độ nô lệ (trừ lao động phạt tù).

THE FOURTEENTH AMENDMENT

CITIZENSHIP, DUE PROCESS, AND EQUAL PROTECTION

XIV Quốc tịch, thủ tục công bằng, bảo hộ bình đẳng; điều về đại diện & phản loạn; tính hợp lệ nợ công; quyền thực thi.

THE FIFTEENTH AMENDMENT

Voting Rights for All Citizens

XV Không cấm bỏ phiếu vì chủng tộc, màu da, hoặc từng là nô lệ.

THE SIXTEENTH AMENDMENT

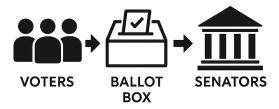
FEDERAL POWER TO COLLECT INCOME TAXES

 \mathbf{XVI} Quốc hội thu thuế thu nhập mà không cần phân bổ theo dân số.

THE SEVENTEENTH AMENDMENT

DIRECT ELECTION OF SENATORS

XVII Thượng nghị sĩ bầu trực tiếp; quy tắc ghế trống.

THE EIGHTEENTH AMENDMENT

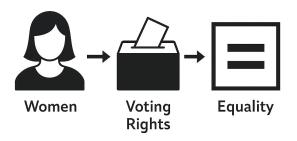
Prohibition of Alcohol

XVIII Cấm rượu (bị huỷ bởi Tu chính 21).

THE NINETEENTH AMENDMENT

Women's Right to Vote

XIX Không cấm bỏ phiếu vì giới tính.

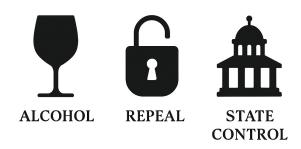
THE TWENTIETH AMENDMENT

INAUGURATION AND CONGRESSIONAL TERMS

 \mathbf{XX} Khai mạc nhiệm kỳ: Tổng thống 20/1, Quốc hội 3/1; chi tiết kế nhiệm.

THE TWENTY-FIRST AMENDMENT: REPEAL OF PROHIBITION

XXI Huỷ bỏ cấm rượu; bang được quản lý nhập khẩu rượu.

THE TWENTY-SECOND AMENDMENT

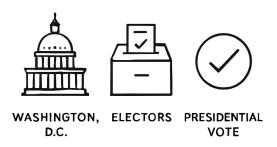
PRESIDENTIAL TERM LIMITS

 \mathbf{XXII} Tổng thống chỉ 2 nhiệm kỳ; tối đa 10 năm.

THE TWENTY-THIRD AMENDMENT

PRESIDENTIAL VOTING IN D.C.

XXIII Đặc khu Columbia có Đại cử tri (không quá bang ít dân nhất).

THE TWENTY-FOURTH AMENDMENT

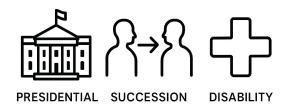
ABOLITION OF THE POLL TAX

 \mathbf{XXIV} Cấm thuế đầu người trong bầu cử liên bang.

The Twenty-Fifth Amendment

Presidential Succession and Disability

XXV Thủ tục kế nhiệm & mất năng lực Tổng thống.

THE TWENTY-SIXTH AMENDMENT

RIGHT TO VOTE AT AGE 18

XXVI Tuổi bầu cử toàn quốc hạ xuống 18.

THE TWENTY-SEVENTH AMENDMENT

CONGRESSIONAL PAY CHANGES

XXVII Thay đổi lương Quốc hội chỉ có hiệu lực sau kỳ bầu Hạ viện kế tiếp.